

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 313/2014-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho predbežne prerokoval sťažnosť J. K., zastúpeného advokátom Ľubomírom Samuelom, Horná 27, Banská Bystrica, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 508/2013 z 13. februára 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. apríla 2014 doručená sťažnosť J. K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Ľubomírom Samuelom, Horná 27, Banská Bystrica, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Co 508/2013 z 13. februára 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Rozsudkom Okresného súdu v Banskej Bystrici zo dňa 25. 4. 2013, sp. zn. 14 C/83/2012 bol zamietnutý môj návrh proti odporcovi R. M... na zaplatenie 99.581,76 € s príslušenstvom. Okresný súd mi uložil povinnosť nahradiť odporcovi trovy konania.

Krajský súd v Banskej Bystrici dňa 13. 2. 2014 o mojom odvolaní, ktoré som podal proti rozsudku Okresného súdu v Banskej Bystrici rozhodol rozsudkom zo dňa 13. 2. 2014, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd môj návrh zamietol a vo výroku o náhrade trov konania zmenil rozsudok okresného súdu v môj neprospech.

Okresný súd a aj krajský súd ako odvolací súd nevyhoveli môjmu návrhu z dôvodu, že uznanie záväzku odporcom je neurčité a nezrozumiteľné a aj v prípade, ak by došlo zo strany odporcu k uznaniu záväzku, podľa ktorého mal navrhovateľovi plniť dňa 30. 9. 2004 potom nasledujúcim dňom začína plynúť nová štvorročná premlčacia lehota a keďže som podal návrh na súd dňa 3. 4. 2012, teda po uplynutí tejto doby nebolo možné návrhu navrhovateľa vyhovieť. Krajský súd navyiac vo svojom rozsudku poukazuje na rozhodnutia ústavného súdu z minulosti a podľa krajského súdu je rozhodnutie okresného súdu potrebné posudzovať za presvedčivé, prijateľné aj pre laickú verejnosť, racionálne a aj spravodlivé.

Tieto stanoviská krajského súdu sú svojvoľné a v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorý upravuje právo každého domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Bol som presvedčený, že krajský súd je všeobecným súdom, ktorý je schopný rozhodovať ako nezávislý a nestranný. Preukázané však bolo, že v mojom prípade tento súd postupoval svojvoľne, rozhodnutie ktoré vydal je absolútne nespravodlivé, pre laickú verejnosť neprijateľné a nepochopiteľné, pričom súd zásadným spôsobom porušil jedno zo základných ľudských práv zakotvených v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, ktorý je záväzný aj pre vnútroštátne súdy, akým je aj krajský súd ako súd všeobecný v sústave súdov Slovenskej republiky. Právo na spravodlivý proces bolo v tomto mojom prípade krajským súdom úplne pošliapané a tento súd postupoval v rozpore s týmto článkom Dohovoru.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„... zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 13. 2. 2014, ktorým došlo k porušeniu môjho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 DOHOVORU a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.“

Sťažovateľ žiada aj o úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Účelom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v prvom rade zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky

nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne

v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považoval za potrebné z hľadiska limitov ústavnej kontroly rozhodnutí všeobecných súdov poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí

aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti vo všeobecnosti namieta, že rozhodnutie krajského súdu je „absolútne nespravodlivé, pre laickú verejnosť neprijateľné a nepochopiteľné“.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uvádza:

„Po preskúmaní veci odvolací súd konštatuje, že okresný súd vykonal dokazovanie vo veci v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy správne vyhodnotil podľa § 132 O. s. p. a svoje rozhodnutie aj náležité odôvodnil podľa § 157 ods. 2 O. s. p. Odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu a na tieto v podrobnostiach odkazuje. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd dodáva nasledovné:

Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, naopak, súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležité vyhodnotil (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 36/2010). Pokiaľ ide o odôvodnenie rozhodnutia vo veci samej, a teda zamietnutie návrhu navrhovateľa, prvostupňový súd je vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozhodnutia koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné a jeho argumenty podporujú príslušný záver o nedôvodnom nároku navrhovateľa. Rozhodnutie prvostupňového súdu je presvedčivé, premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, ku ktorým na základe týchto premís prvostupňový súd dospel sú pre právnickú, ale i laickú verejnosť prijateľné, racionálne a aj spravodlivé. Obsah odvolania navrhovateľa je zhodný s jeho námietkami počas priebehu celého konania, jeho písomnými a ústnymi podaniami pred prvostupňovým

súdom, a preto aj odôvodnenie rozhodnutia vo vzťahu k námietkam navrhovateľa je úplné, aj pokiaľ ide o samotné odvolanie. Navrhovateľ v odvolaní neuvádza žiadne nové, relevantné skutočnosti a nepredkladá žiadne nové dôkazy, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené prvostupňovým súdom.“

V ďalšej časti napadnutého rozsudku krajský súd uvádza:

„Ak teda navrhovateľ v priebehu konania, ako i v odvolacom konaní tvrdí, že k uznaniu dlhu zo strany odporcu došlo v zmysle ust. § 558 Občianskeho zákonníka, nakoľko k uznaniu dlhu, ako i tomu predchádzajúcemu záväzku došlo medzi fyzickými osobami, odvolací súd sa stotožňuje s právnym záverom okresného súdu o tom, že i v prípade, ak by toto uznanie dlhu bolo posudzované v zmysle Občianskeho zákonníka je neplatné v zmysle ust, § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že právny úkon nebol urobený určite a zrozumiteľne. Z ustanovenia § 558 Občianskeho zákonníka vyplýva, že uznanie dlhu je jednostranným právnym úkonom dlžníka voči veriteľovi, pre ktorý je pod sankciou neplatnosti ustanovená písomná forma. Písomná forma dodržaná bola. Odvolací súd sa však stotožňuje s právnym záverom okresného súdu, že prejav vôle uznať dlh čo do dôvodu a výšky nebol určitý a zrozumiteľný, nakoľko ani výkladom podľa § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka nebol objektívne pochopiteľný, teda vzbudzuje pochybnosti o jeho obsahu...

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí byť prejav vôle urobený okrem iného určite a zrozumiteľne, inak je neplatný. Právny úkon je nezrozumiteľný, ak ani jeho výkladom nemožno zistiť, aký obsah mal byť týmto úkonom vyjadrený. Záver o neurčitosti právneho úkonu predpokladá, že vyjadrenie prejavuje síce zrozumiteľné, avšak neurčitý je jeho obsah. Jazykové vyjadrenie právneho úkonu možno síce vykladať z hľadiska možného významu jednotlivých použitých pojmov, z hľadiska vzájomnej nadväznosti použitých pojmov, z hľadiska zaradenia pojmov v štruktúre celého právneho úkonu, interpretácia obsahu právneho úkonu súdom podľa § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka však nemôže nahrádzať alebo meniť prejavenu vôle. Použitie zákonných výkladových pravidiel smeruje vždy iba k tomu, aby obsah právneho úkonu, ktorý účastník urobil, bol vyložený v súlade so stavom, ktorý existoval v čase, kedy bol úkon urobený. Preto, ak navrhovateľ dodatočne

dopĺňa, či domýšľala aká vôľa bola v čase urobenia tohto úkonu prejavená, nejde o právny úkon, ktorý by splňal podmienky určitosti.

Odvolací súd poznamenáva, že ak by aj uznanie záväzku posudzoval podľa Obchodného zákonníka, dôvody jeho neplatnosti v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa v celom rozsahu vzťahujú aj na takéto právne posúdenie. Záväzok, ktorého sa uznanie týka, musí byť identifikovaný aj v prípade obchodného zákonníka takým spôsobom, aby nebol zameniteľný s iným (napr. uvedením konkrétneho dôvodu, odkazom na listinu, na základe ktorej vznikol a pod.). Uznať možno len záväzok určitý, ktorý existoval v čase jeho uznania. Určitosť písomného prejavu vôle, či už podľa Občianskeho alebo Obchodného zákonníka, je objektívnou kategóriou a tento prejav by nemal vzbudzovať dôvodné pochybnosti o jeho obsahu ani u tretích osôb...

Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že ak by aj prichádzalo do úvahy uznanie záväzku podľa Obchodného zákonníka, potom subjekty obchodného práva si nemôžu platne zvoliť, aby sa ich právne vzťahy spravovali iným ako Obchodným zákonníkom, a ak išlo o vzťahy medzi obchodnými spoločnosťami, potom nie je zrejmé, na základe čoho by odporca ako fyzická osoba, mal uznávací prejav vôle urobiť. Len v tom prípade, ak by bol predmetný jednostranný právny úkon uznania záväzku posudzovaný v zmysle Obchodného zákonníka, by potom platil i právny záver okresného súdu spočívajúci v tom, že návrh podal navrhovateľ po uplynutí štvorročnej premlčacej lehoty, pretože podľa uznania záväzku mal odporca plniť navrhovateľovi do 30. 09. 2004 a nasledujúcim dnom začala plynúť nová štvorročná premlčacia lehota, pričom navrhovateľ podal návrh na súd dňa 03. 04. 2012, teda po jej uplynutí.“

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku veľmi podrobne, zrozumiteľne a ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s odvolaním sťažovateľa, s ktorého argumentáciou sa nestotožnil, a preto odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny. Napadnutý rozsudok krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnený a ani za arbitrárny, t. j. taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcich rozhodovanie o odvolaní), Občianskeho

zákonníka (týkajúcich sa platnosti právnych úkonov) a Obchodného zákonníka (upravujúcich v oboch kódexoch inštitúty uznania záväzku a premlčania).

Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. júna 2014